

FIGYELŐ

Stadler Aurél:

Az élet két arca

Szubotica, 1935.

Költészetünk fejlődése a „Lilla dalok” költőjétől Ady Endréig olyan utat tett meg, amely után az elemiiskolás és „emlékkönyves” rimek teljesen elvesztették erejüket és értéküket. Ezzel nem akarom a költői babért kisajátítani a szabadverselők részére, mert Mécs László és Tóth Árpád költészetében is találunk rimeket, de Stadler verses kísérletezései hallatlanul naivak és banálisak. A föltűnő és erőltetett rímfaragás mellett nemcsak, hogy súlyos verstani hibákat követ el, hanem mondanivalóinak és meglátásainak (?) természetes irányát is föláldozza a rimek monoton pattogásáért. Némely versében átcsap a szabadverselés „Walt-Withman”-i formájába, másutt Ady lehelletét érezzük a címek fölött. Amit tisztán Stadler egyénisége adott ebben a kötetben olvasóinak az már a letűnt korok éneke: az már nem a mi dalunk.

Ma, amikor a világszerte lüktető új eszmék és problémák szervesen bekapcsolódnak az emberi élet és gondolkodás vérkeringésébe: — hogyan lehetséges, hogy egy költő ezeknek nem ismerésével, üres szócsépléssel lépjen a mindég többet váró olvasók elé. A világnézetek erős áramlatainak teljes mellőzésével íródtak ezek a versek, amiből is természetesen következik, hogy képei csak egy-egy „görbetükrét” adják meglátásainak.

Stadler témái nagyon kevertek és zavarosak. A vallástól kezdve mindent megénekelt egészen a villamosig. A „Bácskai ég alatt” versei egészen nyugodtan viselhetnék a „tiroli” vagy „lombardiai” nevet, mert mindegyikhez egyformán kevés köze van. A „couleur locale” jelleg, melyet eddig minden lírikusunk költészetén megéreztünk, — (Bácskáról írt verseikben) — Stadlernél ez teljesen hiányzik.

Szociális képei mesterkélték, munkanélküliei erőltetett alakok, amelyeket „milió remetével” tesz még lehetetlenebbé. Kiérezni, hogy sohasem élt közöttük és nemismert életüket csak divatból énekelte meg.

Stadler Aurél nagyon termékeny ember: ez már a második verseskötete a közelmúltban. Nem érzi akarásainak és meglátásainak sivárságát és még most sincs tisztában az egészséges és művészi versformákkal. Ajánlom ismét Szirmay Károly jó receptjét, amit Stadler Aurélnak írt: „Többet olvasni és kevesebbet írni”.

*

A kötetet Hangya Bandi illusztráció teszik értékessé. Az ismert ifjú tehetség képei igen értékesek, bár proletár témáinak kevés köze van Stadler polgári verseihez.

Lévay Endre